

Eleki Krónika – 2000. december

Mit jelent önnek karácsony ünnepe?

Csatlós Jánosné: - Ó, azok a régi karácsonyok! Az életemben hordozom az illatukat, ízüket, csodálatosságukat. A '40-es évek környékén voltam gyermek, akkor még kint éltünk a tanyán. Nyolcan voltunk testvérek. A szüleinkkel végtelen boldogságban, szeretetben éltünk. Ez, sajnos, ma már nem tapasztalható. Azokat a téli estéket sosem fogom elfelejteni. Mindig valami hasznos dologgal, mondjuk kukoricát morzsolunk, miközben édesapám mesélt, a fiatal koráról, vagy csak magáról a élet történéseiről. Édesapám nagyon szeretett mesélni, és mi gyerekek végtelenül szerettük ezeket a történeteket hallgatni. Mivel édesapám parasztember volt, télen valamelyest lerövidültek a ház körüli munkák, ezért aztán a mi legnagyobb örömünkre sokat volt velünk, és hol mesélt, hol társasjátékoztunk, a vasárnapot pedig szent napként tiszteltük. Advent, a karácsonyi ünnepre való várakozás volt. Ekkor édesanyámtól minden nap egy-egy karácsonyi éneket tanultunk meg, reggel, délben, este közösen imádkoztunk. Nekem akkor úgy tűnt, hogy ez a várakozási időszak nagyon hosszú volt. És már nagyon vártuk Jézus Krisztus megszületését. Karácsony előtt két héttel aztán megszorodtak a teendők, édesanyám süteményeket, kalácsokat sütött, mi gyerekek pedig természetesen segítettünk neki ezen foglalatosságában. Jól emlékszem, hogy édesanyám 12 bejglit sütött. Aztán megérkezett a szenteste. Szüleink feldíszítették a fenyőfát, előtte azonban minket, gyerekeket lefektettek aludni. Persze a várakozással teli izgalmakban nem jött álom a szemünkre, hanem kíváncsian leselkedtünk, ezért aztán elég hamar rájöttünk a titokra. Szüleink mindig arra törekedtek, azon fáradoztak, hogy nagy és gazdag karácsonyfát készítsenek. Aztán a szentestén édesapám a Jézuskáról mesélt, vagy pedig a Bibliát olvasta. Hát ilyen gyönyörű karácsonyokat ünnepelhettünk egykoron. Természetesen manapság is igyekszünk megünnepelni a karácsonyt, de az életvitel lényegesen különbözik a gyermekorométól. Az egy településen élő nagy családok lényegében megszűntek, a gyermekeink közül ketten Szegeden, ketten pedig itt Eleken élnek. Amennyiben módjukban áll, akkor hazajönnek karácsonyra, amelyre én megkülönböztetett figyelemmel készülök. Már csak azért is, mert a férjemnek akkor van a névnapja, és azt illik méltóképpen megünnepelni.

Hoffmann Ferenc: - A kérdés feltevésekor gyermekkorom emlékei jutnak az eszembe. Így visszagondolva karácsony előtt kemény, hideg köszöntött ránk, szinte derékig érő hóval. Ezen túlmenően az ajándékozás varázsa lengte be gyermekéveimet. Minden évben újból és újból felmerült a kérdés: szüleim vajon hova rejtették el a nekem szánt ajándékot. Aztán a lakásban található összes kulcsot összefogtam és sorra próbáltam a szekrények kinyitását. Arra emlékszem, hogy ezen igyekezetem egyszer sikerrel járt, megtaláltam a korcsolyát, amelyet aztán hamarjában ki is próbáltam. Az a véleményem, hogy manapság az ajándékozásnak már nincs akkora varázsa, mint egykor volt. Valamikor a család hangulata is bensőségesebb volt. Ma az ajándék átvétele után mindenki rohan a televízió elé.

Ramasz Beáta: - Számomra az a legfontosabb, hogy karácsony ünnepén együtt van a család. Közösen feldíszítjük a fenyőfát, majd megajándékozunk egymást. Emlékszem,

hogy három évvel ezelőtt kerékpárt kaptam, két éve pedig görkorcsolyát. Természetesen én is megajándékozom a szüleimet, Fanni húgomat. A pénzt egy évig gyűjtöm erre a célra. Az új év beköszöntése előtt általában fogadalmat teszek magamban, tavaly például azt, hogy kevesebbet viaskodom a húgommal. Az elgondolásomat részben valóra sikerült váltanom. Jövőre, az ezredforduló évében szeretnék továbbra is jó tanuló lenni. És ha sikerülne, jó volna nyáron elmenni a hegyekbe.

Brindás Orsolya: - Barnabással, az öcsémrel azt szeretjük, hogy a szeretet ünnepén együtt van a család. De előtte természetesen derekasan kiveszem részemet az előkészítő munkából, vagyis segítek a szüleimnek. Karácsonykor megajándékozunk egymást, tavaly például állatokról szóló könyvet kaptam ajándékba, amelyet már régebben szerettem volna beszerezni. Beátához hasonlóan, nekem is az volt a tervem, hogy az idén ne civakodjunk az öcsémrel, nos az elképzelésemet részben valóra váltottuk. A jövő elgondolásai sem változnak lényegesen, tehát minél kevesebbet veszekedni Barnabással, valamint továbbra is megmaradni jó tanulónak. Ja, és az eddigiekhez képest többet szeretnék segíteni a szüleimnek, a háztartási, ház körüli munkákban.

Tóth Brigitta: - Karácsony előtt a család együtt feldíszíti a fenyőfát, és én ezt olyan jó dolognak tartom. Mint ahogy azt is szeretem, hogy Dániel öcsémrel a mamának segítünk a kalácsok elkészítésében, finom, omlós túrós kalácsokat szoktunk "elővarázsolni". Aztán természetesen megajándékozunk egymást. Én legutoljára papírból angyalkákat készítettem a karácsonyfára, nagyon jól néztek ki, és a szüleim is örültek ennek a kedvességnek, figyelmességnek. Én azt tervezem gondolatban, hogy jövőre az eddigieknél lényegesen többet szeretnék segíteni a szüleimnek. És a nagyszüleim jövőre se "hagyjanak" itt bennünket...

Ruck Rea: - Karácsonykor én is azt szeretem a legjobban, hogy ilyenkor együtt van a család. Az ünnepi előkészületek lázas munkával telnek, készítjük a finomabbnál finomabb kalácsokat. Aztán elérkeznek az ajándékozás varázslatos pillanatai, én legutoljára pezsgőspohárral kedveskedtem a szüleimnek, én pedig egy könyvet kaptam. Ellával, a húgommal karácsony környékén is igyekszünk segíteni a szüleinknek. Ami a jövő elképzeléseit illeti: szeretnék továbbra is jó tanuló lenni.

Truczán Tamás: - A karácsony számomra a boldogság és a szeretet ünnepe. Krisztián öcsémrel közösen díszítjük fel a fenyőfát. Aztán alig várom már az ajándékozás varázslatos pillanatait. Az elmúlt esztendőben én egy távirányítású autót, valamint egy könyvet kaptam, amelynek Hópihe és karácsony volt a címe. Én az ezredforduló évében azt kívánom, hogy a finn Forma-1-es autóversenyző, Mika Häkkinen nyerje meg a világbajnokságot, én pedig tovább fejlődjek a labdarúgás terén.

A naptár - december hónap napjai - lapjai feltartóztathatatlanul hullnak a szemetes kosárba. Aztán, nem is olyan sokára, elkezdődik a végső visszaszámlálás: már csak öt nap marad hátra az évből, aztán négy, három, kettő, egy... és boldog új évet kívánok az Eleki Krónika kedves olvasóinak!

B.N.

Néhány embert megkérdeztem: mit is jelent nekik a karácsony?

Szelényi Ernőné: Nekem a karácsony a legnagyobb ünnep az évben, a szeretet ünnepe. Az

ünnap előtt már érzem, hogy a szívem megtelik örömmel azért, mert közeledik Jézus születésének napja. Ez otthon régen is és most is egy csodaszép, szeretetteljes ünnep. Ilyenkor az ember, ha úgy érzi, hogy valakit megbántott - magában bocsánatot kér tőle. Nagyobb boldogság, ha én adhatok ajándékok, mintha kapok.

Erdei Istvánné: Minden karácsonykor sírok, mert az 1945-ös évi karácsony jut eszembe, amikor nem volt szaloncukor és a karácsonyfát is pattogatott kukorica fűzérrel díszítettük. A fa alatt semmi nem volt, de öröm volt a szívünkben, mert vége volt a borzalmaknak!

Strifler Józsefné. Az év legnagyobb ünnepe. Jézus születésének napja. A szeretet ünnepe. A János evangéliumának 16. versével kívánok mindenkinek áldott ünnepeket.

Brindás Jánosné: A szüleim halála óta csak szomorúság a karácsony. Ők voltak az összetartói a szép, nagy családnak és hiányzik a mindent odaadó meleg szeretetük.

Kiss Henrietta: A karácsonyt az illatokhoz kapcsolom, a fahéj, a fenyő, a narancs, a gyertya illatához. Ajándékaimat általában veszem, de legtöbbször saját magam készítek meglepetéseket, melyeket a fa alá teszek szeretteimnek.

Nádor Mária

Járókelőket, dolgozókat, ismerősöket, hivatalnokokat, munkanélkülieket stb. kérdeztünk arról, hogy hogyan, miként töltik a karácsonyt, Szilvesztert. Többen kérték, hogy csupán monogrammal, esetleg nevük teljes elhagyásával nyilatkoznak. Kérésüket tiszteletben tartva közöljük mondandójukat.

B. Lajosné: Nagyon várom a karácsonyt! Gyermekemhez, unokáimhoz megyek külföldre, oda, ahol ők élnek. Tudom, hogy ők is nagyon várnak, és ez boldoggá tesz. Egyébként itthon egyedül élek, ezért is készülök lázasan a családi együttlétre. Az ajándékozás? Tudom, hogy én fogok sokkal többet kapni, mint amennyit én nyújtani, adni tudok, de ők tudják és megértik, hogy én igen szerényen élek itthon, kicsiny nyugdíjam van csupán. De számomra semmi sem lehet drágább, értékesebb, mint az ő ölelésük!

T. Sándorné: Özvegyen, egyedül élek, bár gyermekem és családja szintén eleki lakosok. A szentestén - több évtizedes szokásunkhoz híven - náluk vagyunk együtt. A család mára már kibővült, hiszen az unokáim a választottukkal együtt töltik velünk a szenteste egy részét. A többi kedvesük családjánál. A gyertyagyújtás és az ajándékozás után együtt fogyasztjuk el a hagyományos, rendszerint halvacsorát. Ezután beszélgetünk, kártyáztatunk, zenét hallgatunk, de sohasem tévözünk. Sohasem marad el egy alma annyi felé vágása és elfogyasztása, ahányan éppen együtt vagyunk. Számunkra ez azt jelenti, hogy jövőre is együtt maradunk. Az éjféli misére mindenképpen együtt megyünk.

B. József: Hosszú évek óta egyedül élek, özvegyen. A gyermekeink mind családot alapítottak. A kapcsolatuk velük igen laza, így hát biztosan egyedül töltöm a szentestét és a Szilvesztert is. A társaságot számomra az ivócimborák jelentik, akikkel szentestén és az év utolsó napján is valószínűleg nagy kártyacsatát vívunk majd. S valahogy majd csak eltelnek ezek az esték, éjszakák, ünnepek is...

T.R.K.

Már nem vitatható: XXI. század

Az elmúlt esztendő hasonló időszakában sokan és sokféleképpen, hosszasan polemizáltak arról, hogy a 2000. év a XX. század végét, vagy a XXI. század elejét jelenti-e? Állították

többen, hogy a 2000. év a XX. század befejező éve, mások amellet kardoskodtak, hogy a befejező év 01. percét már a XXI. századnak könyvelhetjük el, következésképpen 2000. január 1-je 0. óra 01. perce lenne az évezred fordulója. A vitát nemigen döntötték el - legalábbis erről nem sikerült írott anyaghoz jutnunk -, ám eme okoskodás okot ad arra, hogy feltételezzünk, hogy van egy bizonyos 0. év is. Magyarán: ha elkezdődött - anno - az időszámítás, akkor volt bizonyos 0. év V. hónapjának - mondjuk - 21. napja. Ám ezt ebben az esetben nem tekintjük sz. 1. év V. hónapja 21. napjának! Ha azonban fordítunk gondolkodásunk /okoskodásunk/ kerekén, akkor azt is mondhatjuk, hogy a 0. év 01. percétől már az 1. évet írhatták, annak /maradjunk az önkényesen kiragadott, korábbi példánál/ V. hónapja 21. napját. Iskoláimban legendák keringtek messze földön híres matematikai antitalentumomról, most azonban biztos vagyok abban, hogy valamelyik elgondolás legalábbis megközelíti az igazságot, a valóságot. S ha nem? Hát akkor még mindig létezik egy megcáfolhatatlan bizonyosság: a 2001. év 0. órájának 01. perce már "tutira" a XXI. század!

Ehhez - és az ezt követőkre is - kívánunk valamennyi kedves Olvasónknak boldogságot, békét, elviselhető gondokat, sok örömet, kiváló egészséget...

Szóval minden, minden jót és szépet, amiért érdemes volt megélni ezt a 0. óra 01. percet!

T.R.K

Betlehemezés szokásai

Lágy, puha léptekkel közeledik ismét a karácsony, és az ünnep érkezésének híre gondolkodóba ejti az embert. Milyen is lehetett a karácsony-várás az általunk régmúltnak nevezett időkben? Mi is a karácsony, s hogy alakult, változott a hozzá fűződő betlehemi játékok?

A karácsony - vízkereszt-i ünnepkörbe tartozó bibliai tárgyú népi alakoskodó játékokat, misztériumoknak nevezzük. Az ebben szereplők a betlehemesek. E játékok a régi keresztény egyház szertartásaiból bontakozott ki. A játékok fénykora az 1000-tól 1400-as években volt. Kezdetben a mise keretében /tehát mise előtt vagy után/ játszották el a bibliai történeteket. Később az 1400-as évek után a templomból kiszorultak a játékok, és a városi előadások folytán keresztény drámává alakultak /már nem misztériumi játék/.

A mai betlehemes játékokat tulajdonképpen a ferencesrendi szerzeteseknek köszönhetjük, akik a karácsonyi tárgyú misztériumokat a nép számára megmentették. A betlehem-járás a karácsony előtti napokban játszódott le, a szereplői házról házra járva kértek bebocsátást. Érdekességként említem meg, hogy Eleken az 1800-as években a betlehemjárás december 24-én este volt, s csak az éjféli mise kezdetéig tarthatott, ugyanis a szenteste napja nem volt igazán ünnep. Inkább a várakozás ünnepe volt! Ezen a napon még csinosították a házat. Az ajándékot sem ezen az estén hozta a "Jézuska", mint a mai időkben. Csak Jézus éjféli születése után kaphatták meg ajándékaikat a gyermekek, így hát másnap reggel örülhettek a fa alatt lévő játékoknak, ajándékoknak.

Az eleki betlehemezés teljesen eltért a Magyarországon ismert betlehemi játékoktól. Ugyanis, míg a magyar betlehemezés szereplői: Szűz Mária, Szent József, a háromkirályok, pásztorok, az eleki betlehemes játékokban: Ádám, Éva, angyal és ördög szerepelt. Az ú.n. "paradicsomi játék" csupán a bűnbeesést és a kiűzetést

dialogizálta, amit a gyermekek a délelőtti folyamán nézettek meg.

A másik Eleken ismert betlehemi játék szintén a paradicsomi jelenettel kezdődött, de a kisdéd születéséhez elvezető játék volt, amit délután kísérhettek figyelemmel a gyerekek. Sajnos a német nyelvű és ősi hagyományokra építő betlehemezés a század elején hozzákapcsolódó tragikus esetek /a Szent József szerepét vállalók egymást követő elhalálása/ miatt megszűnt. Utána már csak a kamarási magyar, valamint a helybeli román gyerekek és felnőttek jártak betlehemezni. Az előzőeké magyar, az utóbbiaké román nyelvű volt.

A második világháború után a katolikus ministráns fiúk vették át a szokást, de ennek is igen hamar vége szakadt /vallásüldözés/.

Eleken a betlehemezés újbóli meghonosításának szándéka az óvodákból iskolába kerülő gyermekek számára létrehozott "színjátszó" csoporttal kezdődött 1993-ban. Az első időkben csak a "belső" /a gyermekek családtagjai/ igények kielégítésére, később már a város szélesebb rétegeinek kedvtelésére is folytatták a gyermekek a szép és áldozatos játékokat. Érdekes volt látni, hogy a "közös munka" alatt mennyit változnak a gyermekek és kapcsolatok. Érzékeltetni azt, hogy a gyermek verbális kommunikáció nélkül is tud különbséget tenni adomány és adomány között. Egy ilyen eset felidézése még most is élénken él bennem. A betlehemezés idején sok házban megfordultunk, sok embert megismertünk. Egy alkalommal egy házba bekopogtunk, s a bebocsátás után a gyermekek a szépen előadott szerep jutalmául a nehezen, betegesen járó nénitől fejenként 2 szem szalancukrot kaptak, de szívből jövő kedvességgel, hálával kísérve. A házból távozva a gyerekek sírva fakadtak, mert megértették, hogy a néni a karácsonyra szánt keveske szalancukrából az utolsó szemet is feláldozta, hogy őket megjutalmazza. Számukra ez volt a legnagyobb érték azon a napon, amit játékokért kaptak.

Melyik nevelő ill. szülő tudta volna ilyen tökéletesen és gyorsan felismertetni a gyerekekkel azt, hogy érték és érték között a különbséget nem mindig a pénzben többlet érő jelenti: Akkor, ott döbbsentem rá, hogy nem csak a gyermekeknek kell a felnőttektől tanulnia, hanem nekünk, felnőtteknek is van mit tanulnunk a gyermeki lélek érzékenységéből, tisztaságából. Óvodáinkban is igyekszünk az adventi időszakot úgy kihasználni, hogy az a felkészülés, várakozás szépségét éreztesse a gyerekekkel, felnőttekkel egyaránt. A csoportok egy részében András-naptól karácsony napjáig a szülők által készített kis csizmácskákból /24 db, mert 24 nap addig/ minden nap elővesznek egy tic-tac-ot, s egymást megkínálva számolgatják, hogyan fogy a csizmácskákból a tic-tac. Ebből látják a napok fogyását is karácsonyig. Az ünnep hangulatának elősegítését szolgálják az óvodákban betervezett fenyődíszek készítésének elsajátítását szolgáló barkács délutánok. Talán ez a felnövekvő nemzedék már egy gyökerét tisztelő, hagyományait ápoló társadalom tagjaként él és értékeli a jót és rosszat egyaránt. Úgy legyen!

Határozatmódosítás

2000. december 6-án egy fontos ülést tartott az eleki Német Kisebbségi Önkormányzat Nádor Mária elnökletével.

A jelenlévő képviselők módosították egy korábbi határozatukat. Így a kisebbségi testület

tagjai a továbbiakban sem fogják felvenni tiszteletdíjukat. Az indok az volt, hogy ha ez nem így történne, az önkormányzat nehéz anyagi helyzetbe kerülne.

Utána még arról is döntöttek, hogy december 14-én, csütörtökön 17 órától a Közösségi Házban a kisebbségi önkormányzat közmeghallgatást tart. (Erről a későbbiekben majd beszámolunk.)

Rapajkó Tibor

“Félidőn túl”

December 11-én, hétfőn délután 5 órára a román kisebbségi önkormányzat székházába invitálta az érdeklődőket közmeghallgatásra a helyi Román és a Cigány Kisebbségi Önkormányzat.

Az alkalomra megjelentek mindkét kisebbségi önkormányzat elnökei és képviselőik, Klemm István alpolgármester, a román hagyományörző egyesület néhány tagja, a román iskola igazgatója, a helyi könyvtár vezetője, és a mintegy 15-20 főnyi érdeklődő.

dr. Szelezsán János, a román kisebbségi önkormányzat elnöke mindkét kisebbségi önkormányzat nevében köszöntötte a megjelenteket, majd a megválasztásuk körüli kezdeti időkre tekintett vissza. Kiemelten foglalkozott:

- a helyi románság körében tapasztalható töréssel,
- a román iskola megszüntetésének illetve megmaradásának hosszú évek óta tartó gondjával,
- az ortodox egyháznál meglévő problémákkal,
- a román hagyományörző együttesekben, táncsoportokban fennálló szakadásokkal, egyet nem értésekkel,
- az elmúlt években a közalapítványi és minisztériumi pályázatokon nyert összegek elszámolásából eredő gondokkal,
- a kisebbségi önkormányzatok székházhoz jutásából /fölszerelés, berendezés, üzemeltetés stb./ fakadó tennivalókkal,
- a román köztemető körüli feladatokkal.

A felsoroltak részletes kifejtése után Drágos József, a cigány kisebbségi önkormányzat elnöke is köszöntötte a megjelenteket. Előzetesen a két kisebbségi önkormányzat közös közmeghallgatásának szükségességét indokolta azzal, hogy több ponton a két kisebbségnek közös a gondja, közös a problémája, s talán az összefogással könnyebben megoldhatóak lesznek. Drágos úr is kitért a megalakulásuk körüli idők, az elindulás nehézségeire, de az elért sikereket is méltatja. Nagyon nehéz időszak volt ez, hiszen szinte házról házra járva kellett az embereket meggyőzniük, maguk mellé állítaniuk a jó cél /a cigányság felzárkóztatása/ érdekében. Számtalan pályázatot írtak, melyek jó részével - hol többet, hol kevesebbet - nyertek is. Így sikerült a különböző rendezvényeken résztvenniük, és nagyon sok gyermek iskoláztatását támogatniuk. Több irányú együttműködési megállapodást kötöttek különböző szervekkel, így - többek között - a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal, melyek mára már igen gyümölcsözőek. Tiszteletdíjat a kisebbségi képviselők nem vesznek fel, mert ez elvinné a működési költségük java részét.

A két elnök tájékoztatóját sok hozzászólás követte, melyek többsége a román temető körüli gondokat boncolgatta. Úgy tűnik, hogy mindkét kisebbség közérzetét rontja ez az

állapot, hiszen vallásuk szerint majd ez a temető ad számukra végső nyughelyet, ezért nagyon fontosak számukra az ottani körülmények. Szeretnék, ha ez a gondjuk hamarosan, megnyugtatóan és véglegesen rendeződne.

Klemm István alpolgármester a kisebbségi lét, a kisebbséghez való tartozás érzetéről beszélt, majd a munkahelyteremtés - mint népesség-megtartó erő - fontosságát érintette. Elismeréssel szólt Kontimér úrnak az egyházukban és a temetőben végzett önzetlen munkájáról.

Árgyelán János úr a romániai testvérvárosi /Borossebes és Otlaka/ kapcsolatok jelenlegi helyzetéről érdeklődött.

Bágy Györgyöt a nemzetiségi bálók megrendezésének lehetőségei érdekelték.

Sípos Sándor javasolta, hogy a városi önkormányzaton belül hozzanak létre mezőgazdasági bizottságot, mert megítélése szerint ennek most igen nagy a létjogosultsága.

A felvetésekre, kérdésekre, javaslatokra dr. Szelezsán János, Drágos György és Klemm István válaszoltak.

A közmeghallgatáson résztvevők aktivitása, létszáma nagyon is figyelemre méltó volt - fejezte és zárta be az összeívetelt dr. Szelezsán János.

T.R.K

A művelődési központ hírei

A művelődési központban a közelmúltban igen nagyszerű, komplex rendezvényen vehetett részt a város érdeklődő lakossága. Az eleki aerobic-művelők csoportjai által megtartott, igen magas színvonalú bemutatót láthatták. Mellettük Lőkősháza és Kétegyháza aerobic csoportjai is megmutatták tudásukat. Elmondható, hogy valamilyen igen nagy sikert arattak.

A rendezvény egyébként ritkaságnak tekinthető városunkban /talán évi 1-2 alkalom/, bár igény van rá. Ezt bizonyítja a mintegy 400 fő részvétele. Ugyanez alkalommal divatbemutatót is láthatott a közönség, melynek keretében menyasz-szonyi ruhák sokaságát is megcsodálhatta a publikum. Elmondhatjuk, hogy igen nagy sikert arattak.

A művelődési központ adott helyt a közelmúltban megrendezett sportbálnak is. A rendezvény színvonalát nagyban növelte Deutsch Tamás, ifjúsági és sportminiszter jelenléte. Az eleki aerobicosok bemutatója is színesítette a rendezvényt, melyen főleg a fiatalabb korosztály képviselte magát. Az egyébként nem túl nagyszámú közönség azonban hajnali 3 óráig igen jó hangulatot teremtett és kiválóan szórakozott a sportbálon.

A karácsony-táji napokat főleg a külső szervek veszik igénybe. A "Csemete Egyesület" rendezvényei a meghatározóak, melyhez a legnagyobb segítséget a Családsegítő és Gyermek-jóléti Szolgálat munkatársai adják. A rendezvény elnevezése is igen találó: "Minden gyermek karácsonya".

Nagyszerűnek ígérkezik az intézmény óévbúcsúztató szilveszteri programja. Batyus, élőzenés rendezvényre várják a város lakosságát. Házse Tibor gondoskodik a minden korosztály igényét kielégítő zenéről. A belépődíj 1.000.- Ft, ám ez egyáltalán nem tekinthető soknak, mert benne foglaltatik az éjfélkor felszolgálható forró virsli és 4 főre számított 1 üveg pezsgő is!

Ugyancsak a művelődési központ ad helyet a nyugdíjasok óévbúcsúztató, évezred-köszöntő rendezvényének. A részletekről a nyugdíjas klub vezetője /Nedreu Dávidné, tel: 240-456./ ad részletes felvilágosítást.

T.R.K.

Kiállítás ajánló

Világnak világa - Egyházak a Körösök vidékén - címmel láthatunk kiállítást Gyulán a Dürer teremben. (Kossuth Lajos utca a vár mellett)

Régi egyházi ereklyéket, régi templomképeket láthatunk kiállítva a megyében előforduló vallásokról. Nagy örömmre több eleki tárgyat láttam, gyertyatartók, kelyhek, tömjéntartók és miseruhák formájában melyen nagyon régi eleki címer is található. Ajánlom mindenkinek a kiállítás megtekintését, mely hétfő kivételével 10-16-ig tart nyitva, valószínűleg február hónapig.

Nyáron a világtalálkozó alkalmából a polgármesteri hivatalban volt látható Bagyinszki Zoltán "Ezer év és egy pillanat" című fotókiállítása magyarországi kastélyokról, történelmi épületekről. Aki ezt elmulasztotta megnézni - még kibővítettebb formában - megtekintheti a Dürer terem emeletén, az egyháztörténeti kiállítással egybekötve.

Méry Rudolf

Biztonságot az ünnepeken (is) !

A rendőrség azon intézmények egyike, akik munkával töltik az ünnepek jórészét. Az országos rendőr főkapitány utasítása szerint fokozott ellenőrzéseket végeznek az évnek ebben az időszakában. Ez kiterjed a közutak és közterületek ellenőrzésére, vendéglátóegységekre egyaránt. Különös figyelmet fordítanak a külföldről érkezők bizonyos egyedeinek jelenlétére, az alkalmi, "aranykapus" árusok kiszűrésére, ellenőrzésére is.

Közös akciót szerveznek a Vám- és Pénzügyőrséggel, az A.N.T.Sz-szel, mely akció főleg a szórakozóhelyeket, diszkókat veszi górcső alá. A december tehát /főleg az ünnepek időszaka/ tehát igencsak dolgozós lesz a rend őrei számára, hiszen az átfogó ellenőrzés nagy odafigyelést, teljes odaadást kíván mindnyájuktól.

Kiss Tibor őrnagy úr szeretné felhívni mindazok figyelmét, akik szívesen "durrogatnának" Szilveszter éjjelén, hogy nyugodtan tehetik, de petárdákkal, egyéb robbanókkal azonban nem lesz igazán kifizetődő, mert az ilyen jellegű riogatások 100.000.- Ft-tal büntethetők! Tehát ajánlatos és kívánatos ezek mellőzése, hiszen sok egyéb hangkeltő eszköz is a rendelkezésünkre áll: sípok, dudák, kolompok, csengők stb., melyek mindegyike veszély /és büntetés/ nélkül alkalmas az óév/-ezred/ elűzésére... És a csodaszép csillagszórók is erre valók!

Rendőrségi ügyelet lesz azonban az ünnepek alatt délután és éjszaka /a rendőrség épületében személyesen/, vagy a 240-152-es telefonon kereshetők. Ezen kívül a Gyulai Rendőrkapitányság hívható a 107-es telefonszámon. Kívánjuk, hogy senkinek se legyen

szüksége arra, hogy az ünnepeken ezeket a számokat kelljen hívnia...

A rendőrség egyébként minden eleki polgárnak kíván kellemes, szép ünnepeket, békés, boldog új esztendőt!

Mit mondhat erre a Krónika szerkesztősége? Viszont kívánjuk!

T.R.K.

”Bursa Hungarica” felsőoktatási ösztöndíj pályázat

A pályázatra azok az önkormányzat területén állandó lakóhellyel rendelkező hátrányos szociális helyzetű magyar állampolgárok jelentkezhetnek, akik állami felsőoktatási intézményben, illetve az Oktatási Minisztérium és az intézmények közötti megállapodás alapján nem állami felsőoktatási intézményben folyó nappali tagozatos, államilag finanszírozott első alapképzésben, első kiegészítő alapképzésben, első szakirányú továbbképzésben, valamint első akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzésben vesznek részt, illetve kívánnak részt venni.

A pályázatot két kategóriában lehet beadni.

“A” típusú pályázat

Az ösztöndíjban kizárólag olyan nappali tagozaton tanulmányokat folytató felsőoktatási hallgatók részesülhetnek, akik a fent felsorolt felsőoktatási intézmények valamelyikében tanulnak.

Az ösztöndíj időtartama 10 hónap, azaz két egymást követő tanulmányi félév. Az ösztöndíj újrappályázható. Folyósításának kezdete: 2001. március hónap.

“B” típusú pályázat

Az ösztöndíjban kizárólag olyan a 2000/2001. tanévben utolsó éves, érettségi előtt álló középiskolás, illetve felsőfokú diplomával nem rendelkező, felsőoktatási intézménybe felvételt még nem nyert, érettségizett fiatalok részesülhetnek, akik a 2001/2002. tanévtől kezdődően a fent felsorolt felsőoktatási intézmények valamelyikében kívánnak tanulni.

Az ösztöndíj időtartam 3 x 10 hónap, azaz hat egymást követő tanulmányi félév. Az ösztöndíj folyósításának kezdete 2001. október hónap.

Az ösztöndíjak elbírálása kizárólag szociális rászorultság alapján, a pályázó tanulmányi eredményétől függetlenül történik.

A pályázatot a polgármesteri hivatal 3. sz. irodájában, a pályázó által aláírva, egy példányban kell benyújtani. A pályázat benyújtásakor igazolni kell a szociális rászorultságot, valamint a pályázó által megjelölt egyéb méltánylást érdemlő körülmények fennállását.

Az ösztöndíj csak abban az esetben kerül folyósításra, ha a pályázó az ösztöndíj folyósításának időtartama alatt beiratkozott hallgatója a felsőoktatási intézménynek.

A pályázat benyújtási határideje: 2001. január 5.

Bővebb információk kérhetők a polgármesteri hivatal 3. sz. irodájában.

Megemlékeztek

Templomunkban, amelynek védőszentje Sárlos Boldogasszony, látható az a festmény, amelyen Szent Erzsébet megajándékozta a szegényeket, ezért gondoltuk azt, hogy a róla való megemlékezésért megáldott kenyeret ajándékozunk a híveknek. Ebbéli kezdeményezésünket a helyi TIME Bt. péksége erkölcsileg és anyagilag is támogatta - mondta lapunknak Strifler Ádámné, az eleki Karitás vezetője. Az elgondolás folytatásaként jövő év június 13-án - Szent Antal napján - szintén áldott kenyeret ajándékoznak a híveknek. A kezdeményezéseket hagyományossá szeretnék tenni.

B.N.

Ünnepelünk

Advent

“Adventet ünnepelünk, és Valaki várunk, hogy kegyelmével a büntől szabaduljunk. Örömmel és hittel várjuk segítséged Urunk, Jézusunk, így köszöntünk téged.”

Az advent latin szó, amely az úr érkezését vagyis az Istenvárást jelenti. Ez az időszak a karácsonyra várás ideje, mely Szent András apostol ünnepétől, november 30-tól december 24-ig tart. Az ünnep eredete nagyon régi, egészen az V-VI. századba nyúlik vissza. XIV. Kelemen pápa az adventi szerdákra, péntekre böjtöt rendelt el. Az ünnepnek kettős tartalma van: a messiásvárás, Jézus eljövetele, mely bűnbánatra készít fel. A bűnbánat színe a lila, ezért az adventi koszorún lila a gyertya és a szalag. A legelső adventi koszorút 1839-ben Hamburg- ban készítette Johann Hinrich Wichern, az evangélikus szeretetszolgálat elindítója. A fából készült koszorún 19 fehér és 4 piros gyertyát helyeztet el, amely a vasárnapokat és a hétköznapokat jelentette.

Karácsony

“Kis karácsony, nagy karácsony, Kisült e már a kalácsom, Hogyha kisült adják ide, Ne fáradjak többet érte.”

A karácsony szláv eredetű szó, az ősi keresun szóból származik, az újba átlépőt jelent. Az év legnagyobb, leggazdagabb, legszínesebb ünnepe. Az öröm, a békesség, a család, az otthon ünnepe, melyet minden nép a maga módján történelmi és népi hagyományokkal ünnepel. A karácsonyi ünnepkör és népszokásai nagyon régiek. Magyarországon a XVI. századig karácsonykor kezdődött az év. A IV. századtól már ünnepelték a karácsonyt az V. századtól Rómában hivatalos ünnepé vált. A karácsony Jézus Krisztus földi megszületésének ünnepe, melyet Rómában V. Gyula pápa idején kezdek ünnepelni. Az ókori világban e naphoz fűződik a téli napforduló, a világosság győzelme a sötétség felett. Az Ószövetségben olyan nagy ünnep, mint a perzsáknál a Mitrász, az egyiptomiaknál az Osiris, a rómaiaknál Szaturnusz, mindenhol a Legyőzhetetlen Nap ünnepe. Bogdán István Karácsonyolás című cikkében a sziklabarlangról, Jézus bölcsőjéről így olvashatunk: “Betlehem városában annak idején kegyelettel gondozták azt a sziklabarlangot, amelyben a hagyomány szerint Jézus bölcsőjéül szolgáló jászol maradványai voltak.” A karácsony jelképeiről több forrásból is olvashatunk. Assisi Szent Ferenc volt az első itáliai vallásreformátor, aki a betlehemi jelenetet kihozta a templomból. Ezután terjedt el a betlehem felállításának szokása, először Itáliában, Németországban, majd Magyarországon. A karácsony a szeretet, az ajándékozás ünnepe. Ilyenkor mindenki

angyalfiát, ajándékot készít és ad a szeretteinek, mely szintén jelképe a karácsonynak. Az ajándékozás már az ókorban elkezdődött. A gazdagok az alattvalókat megajándékozták süteménnyel, gyümölcssel, pénzzel. A XVII. századtól családünneppé vált a karácsony. Elsősorban a szülők ajándékozták meg gyermeküket, és elhitték velük, hogy földöntúli lények az ajándékozók. A XIX. századtól indult világhódító útjára a fenyőfa. A karácsonyfa-állítás szokásáról, elterjedéséről többféle elképzelés alakult ki. Egy német szokás szerint a következő mondával emlékeznek a karácsonyra: "Gusztáv Adolf, svéd király seregeivel a vallásszabadságért küzdött, az egyik tiszt súlyos sebet kapott egy észak németországi város mellett. Könyörületes emberek megszánták, ápolták. - Jóságotokat nem tudom másképp meghálálni, minthogy arra kérlek, hogy az én hazám szokása szerint állítsatok most fel egy fenyőgallyat, mely örökké zöld ágaival az élet örökkévalóságát hirdeti. Ennek a fának öröme legyen hálám ajándéka jóságotokért.

Karácsonyfát először Luther Márton német pap állított gyerekeinek az 1500-as években. Hazánkban a Podmaniczky család állított fel először karácsonyfát 1826 táján. Az édesanya német asszony volt a szász miniszter lánya. A karácsony - írja emlékezéseiben Podmaniczky Frigyes - akkor sokkal mélyebb nyomot hagyott az emberek lelkében, mint manapság. Midőn az már nem egyéb, mint egyrésről ajándékokkal való elhalmozása a hozzánk közel tartozónak.

Az egyik monda szerint amikor Jézus a földön járt, a gonosz emberek miatt bujdosnia kellett. Egyszer üldözői elől egy sűrűlombú fa alá menekült, de a fa rászólt: menj el innen, mert ha itt találnak, engem is elpusztítanak. Így utasította el a többi fa is. Végül a fenyőfához ért. Ennek alig volt lombja, de az ágak elrejtették a menekülőt. Jézus így szólt a fenyőfához: "Soha ne hullajtsd el a leveledet, akkor is virulj és zöldülj, amikor a többiek levéltelenül sorvadoznak, te légy a legdélcegebb, a legszívósabb minden társad között, és élj meg mindenütt, légy az emberek öröme és emlékezetemre rajtad gyűjtsanak karácsonyi gyertyát." Az örökzöld fenyő az örök élet reménységének szimbóluma.

Kívánom, hogy minden eleki lakos, kicsi és nagy, gazdag, boldog, békés ünnepet érjen, a karácsonyi hangulat adjon további erőt a mindennapok munkájához.

"Jaj, de szép a karácsonyfa..."

Óvodánk, a III. számú - mint ahogyan a többi ovi is -, készül a szeretet ünnepére. Már Mikulás után elkezdtek a karácsonyi előkészületeket. Elbeszélgettünk a gyermekekkel az ünnep jelentőségéről, felelevenítettük az ezzel kapcsolatos szokásokat: így a fenyőfavásárlást és -díszítést, a szülők, testvérek, barátok megajándékozását, meghívását az ünnepre. A népszokásokról, hagyományokról is beszéltünk, hiszen - szerencsére - nagyon sok hagyomány még mindig elevenen él jó néhány családban. A gyerekek egymás élményei mellett, az óvónők a téli ünnepkör feldolgozásával, a népszokások megismertetésével gyarapítják a kicsinyek ismeretét. Dr. Hahn István írta, hogy "Ha a múltat a maga valóságában, gondolkodásában és ennek a gondolkodásnak útjaival és tévútjaival együtt nem ismerjük meg: önmagunkat sem ismerjük igazán." Nem szabad hát elodázni, akár agyonhallgatni azt, hogy a szokásainkat, hagyományainkat már kisgyermek korában megismerje az ember. Ilyen karácsonyi morzsának tekinthető az a néhány, nevelési programunkból kiragadott téli ünnepi szokásanyag, amelyet igyekeztünk, igyekszünk feleleveníteni a foglalkozásainkon, s amelyet ízelítőként bemutatnánk:

Főként katolikus vidéken divatozott a karácsonyi asztal készítése. Ez ilyenkor nemcsak a

család étkezését szolgálta, hanem különböző ceremóniáknak is teret adott. A karácsonyi étkek maguk is varázserejűek voltak a hiedelmek szerint. Példának megemlíteném a mézes fokhagymát, amely a jövő évi egészséget szolgálta. A sült tök pedig torokfájást gyógyított. A babszemek sokasága pénzt hozott a házhoz. A mákos tésztával férjet jósolt a nagylány, csakúgy mint a mákos gubával. Az alma közös elfogyasztása összetartotta a családot.

Óvodánkban mi is kialakítottuk a magunk karácsonyi morzsáját: a karácsonyi szertartások szép teljessége óvodásaink életéből sem hiányozhatnak. Nálunk kedves hagyomány, hogy minden karácsony alkalmával a nagycsoportosokkal díszítjük fel az óvoda fenyőfáját. Ez alatt a többi gyermek izgatottan várja, vajon mit hoz a Jézuska számukra? Az óvodák szűkös anyagi helyzete ellenére is már hagyomány, hogy minden csoport kap egy kis ajándékot, amelyeknek nagyon tudnak örülni a gyerekek. Legnagyobb sikere mégis a közösen elénekelt karácsonyi énekeknek, verseknek van, s talán ilyenkor jelenik meg legteljesebben az összetartozás érzése, hogy az ovinkban mi is egy nagy család vagyunk.

Ennek apropóján ragadnám meg az alkalmat, hogy mindenkinek érzelmekben, szeretetben, örömeiben gazdag karácsonyt és boldog új évet kívánjak az eleki Napközi Otthonos Óvodák munkatársai és óvodásai nevében is.

Vígh Károlyné

Népi hiedelmek, babonák karácsony tájékán

Mint minden jelesnaphoz, így a karácsonyhoz, Szilveszter napjához, újévhez is bőségesen kötődnek hiedelmek, varázslások, babonák. Azt is mondhatjuk, hogy talán ez az időszak bővelkedik leginkább ezekben. dr. Mester György gyűjteményéből szemezgettük az alábbiakat, melyeket - ha megfogadni nem is kell feltétlenül, de mint néprajzi érdekességeket - elolvasni bizonyára érdemes. Mert érdekes...

- Ha karácsonykor és újévkor cigány az első köszöntő, jó ünnepe, illetve áldásos, szerencsés esztendeje lesz a családnak - vélték a régi eleki németek.

- A szenteste a jövendőbeli megismerésére is alkalmat ad. Az a lány, aki kíváncsi rá, az pírítson meg este három szelet kenyeret. Amikor az éjféli miséről hazamegy, tegye a párnája alá, így álmában meglátja, hogy ki lesz a jövendőbelije.

- Ha szentestén éjfélkor a gazda 9 féle gabonából /kukorica, árpa, zab, rozs, búza, napraforgó-és tökmag, cirokmag, borsó/ ad takarmányt a lovainak, azok beszélgetni fognak.

- Ha Szilveszter éjszakáján éjfél órájában a következő összetételű takarmányt kapják /zöldség, répa, sárgarépa, tök, here, zab, árpa, kukorica, búza, széna, szár, szalma/, úgyszintén beszélni kezdenek. Kihallgatni ezeket a beszédeket soha nem volt szabad, mert az a kíváncsi következő évi halálát jelentette.

- A leányoknak szóló varázslás: Szilveszter éjszakáján egy almát úgy kell meghámozni, hogy a héja egyben maradjon. A dobás irányának háttal kell állni, bal kézzel elhajítani és a szeretett fiúra kell gondolni. Ez a művelet a következő évben közel hozza a kedveséhez.

- Éppúgy, mint újévkor és farsangkor, szentestén sem maradhat semmiféle ruha kitergetve a kötélén, mert ahány darab ott marad, annyi jószág pusztul el a következő

évben.

- Az időjárásra előremutató néhány mondóka:

1. Világos éjféli mise, Sötét, teli csűr, Sötét éjféli mise, Világos /üres/ csűr. 2. Zöld karácsony, Havas húsvét. 3. Világos és tiszta éjféli mise, Jó év jele.

- Szilveszter reggelén korán kell fölkelni, mert a résen álló boszorkányok a korán kelőknek nem árthatnak.

- Az esztendő utolsó éjszakáján megkonduló harangszó eltemeti az óév minden gondját, baját.

- Amilyen az újév, olyan lesz az egész esztendő - tartották a régi elekiek.

- Voltak, akik az újév első 12 órájából következtettek az esztendő 12 hónapjának időjárására. A derült égbolt jó, tiszta esztendőt jelentett abban a hónapban, ahányat mutatott az óra. A borult égbolt az ellenkezőjét. Többen január első 12 napjának időjárásból vontak le következtetéseket az évi időjárásra.

Érdeemes tehát mindenre odafigyelni!

T.R.K.

Karácsonyra várva

Új típusú gyermekotthon működik városunkban, amely a gyermekvédelmi törvény szellemében dolgozik. A mindenki által nevelőotthonként ismert intézmény 40 férőhelyes, és itt 8-10 fős lakóközösségekben - a családi életet modellnek tekintve - élnek a gyermekek a pedagógusokkal, minden gondjukkal együtt. Gondoltam, ellátogatok ebbe az intézménybe és megkérdezem, hogy ők hogyan várják a karácsonyt és hogy ünnepelnek? Kerekes Gáborné Évike igazgatónő kedvesen fogadott és mielőtt az ünnepekről beszéltünk, körbevezetett a "birodalmában". Ahogy végigjártuk a szobákat és ő mesélt, beszélt, érződött a szavaiból, hogy szíve-lelke ez az intézmény, melyet már évek óta vezet, gondoz, igazgat. Csodaszép tisztaság volt mindenütt. Csodálkozva láttam azt a szobákban, hogy kétszintesek lettek. Lépcsők vezetnek fel a hálótérbe, a lenti részt pedig nappali és étkezősarkok alkotják. Az udvaron átsétáltunk az új épületrészbe, ahol teljesen modern berendezésű konyha, lakórész és fürdőszoba található. Az itt lakó gyermekek kényelmét szolgálóan. Itt mutatta meg a szabadidőszobát is az igazgatónő, ahol a gyerekek a tanulás után számítógépezhetnek, sakkozhatnak és különböző szabadidős játékokkal köthetik le idejüket.

Miután végigjártuk a hatalmas területet, rátértünk a karácsony-várásra. Elmondta, hogy már advent első perceitől lázasan készülnek erre a legbensőségesebb ünnepre. Ez minden lakóközösség ünnepe, minden szoba külön fát állít, díszít saját ízlése, kedve szerint. Az itt lakók kedves ünnepi műsorral készülnek - és a közös nagy ünnepre december 23-án kerül sor, amikor mindenki ünnepel: gyermekek, dolgozók egyaránt. 3 éve szoros kapcsolatot alakított ki az igazgatónő a "Bethel" rákoscsabai /budapesti/ baptista egyházközösség alapítványával, akik erkölcsileg és anyagilag is támogatják őket. Az alapítvány tagjai részvételével és az általuk névre szólóan hozott ajándékokkal tartják meg a kedves, bensőséges ünnepséget. Ezt lázas süteménykészítés és apró, kedves ajándékok készítése előzi meg, sóliszt- és gyurmafigurák találnak gazdára, vagy papírból hajtogatott kis apróságok. Ezzel az adás örömét is megismerik az itt élő gyermekek.

Az ünnep színvonalát nagyban emelik az itt dolgozók: lelkesedésükkel, otthonról hozott ötleteikkel, belülről áradó szeretetükkel, melyet az itt élő gyermekek is megéreznek.

Mikor elbúcsúztam Évikétől, már magam előtt láttam a sok csillogó szemet a fák körül, és fülemben csendült a jól ismert karácsonyi dallam, mely minden ünneplőt meghatódottsággal és melegséggel tölt majd el:

“Csendes éj! Szentséges éj!Angyalok hangja kél.Hallád a mennyei halleluját,Szerte hirdeti drága szavát:Krisztus megszületett!Krisztus megszületett!”

Én is áldott, boldog, békességes, örömteli ünnepet kívánok mindenkinek, aki az intézményben él, dolgozik. Örülök, hogy ott járhattam így, karácsony előtt.

Nádor Mária

Karácsonyi menü

Mi volt az ünnepi ebéd egykoron és napjainkban Eleken? Erre a kérdésünkre először Regős Györgyné /sz.: Emenet Erzsébet/ válaszolt.

Az eleki németeknél karácsonykor /Christtage/ az ünnepi ételt egy nappal korábban főzték meg, amit két napig ettek, melegítettek. A tyúkhúslevest /Hühnersuppe/ csigával szép lassan főzték. A leves főtt hús követte valamilyen szósszal /Sosse/, illetve sült hús. Az ebéd megkoszorúzását jelentette a töltött káposzta /Gefülteskraut/ felszolgálása.

Vacsorára hurkát és kolbászt /Plunze, Bratwurst/ fogyasztottak, de kedvelt volt a kocsonya /Sulzfuss/, különösen a második napon.

Ezekre a napokra különböző apró süteményeket, linzereket sütöttek. Erzsike néni ezeket a hagyományokat követi, régi ételeket főz ma is.

Több román származású eleki lakossal elbeszélgetve azt tudtuk megállapítani, hogy az együttélés miatt hasonlóvá alakultak az étkezési szokások is. Az ünnepi ebéd a helyi románságnál a tyúkhúslevesből, sült húsból, hurkából, kolbászból és töltött káposztából /Sarma/ áll. Vacsorára ők is az előbb említett ételekből fogyasztanak. “Emésztéssegítőként“ csorba- levest is készítenek. A vacsora után ismét visszakerül az asztalra a sütemények sokasága /apró, omlós, bejgli/.

Karácsony közeledtével reméljük ezen rövid írásunkkal sikerült érdeklődésüket felkelteni.

Jó étvágyat kívánunk az ünnepi ebédhez!

Kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánunk!

Rapajkó Tibor

Eleki Gazda Sarok

Zámbó András szaktanácsadó mezőgazdasági rovata

Magyarország múltjában a mezőgazdaság mindig meghatározó volt. A jelenben is az. A jövőben is az lehet, amennyiben EU-s csatlakozásunk küszöbén véglegesen el nem rontunk valamit. A városokban és falvakban élő többszázezer ember, aki munkája révén közvetlenül, vagy csak áttételesen - de sok szálon - kötődik az agráriumhoz, érdekelt az ágazat megújulásában.

A mezőgazdaság és tágabb értelemben a vidék, a környezet jövőjéről gondolkodni mindig

időszerű feladat, de most, amikor oly nagy az elbizonytalanodás, amikor egyre csökken a gazdálkodás produktuma és a gazdálkodás általános színvonala, amikor a földek kultúrállapota egyre rosszabb, és közben az EU csatlakozáshoz készülődünk, akkor különösen időszerű, hogy a szakma megújuljon.

És mi az, amit tehetünk a siker és a fennmaradás érdekében? Először is forrást kell szerezni az ágazat fejlesztéséhez, vagy néha már a napi működtetéséhez is. Ez nagyon nehéz, néha lehetetlennek látszó feladat, és a jövőben sem lesz könnyű. Azután piac is kellene, mégpedig jól fizető, kiszámítható. Azután, ha lenne pénz és lenne piac, akkor sem lehetnénk elégedettek, mondván, hogy most már minden rendben van. Tanulni kellene! Most nem a gazdálkodási ismeretekre gondolok, mert abban a szakemberek és az egyszerű termelők ismerete megfelelő. Szakmánk sokkal inkább a pénzügyi és piaci ismeretek tekintetében hiányos. Jobb felkészültség, alaposabb tárgyi tudás esetén talán a piaci anomáliák elviselésének, esetleg elhárításának is nagyobb lenne az esélye. Tanulni kellene informatikát és nyelveket is. Angolt, németet vagy bármely más nyelvet, amelyet a Vevő beszél. Hiszen ő az „úr”.

A közeljövő agrárkihívásait alapvetően három folyamat határozza meg. az EU csatlakozásra való felkészülés, a globalizációnak nevezett folyamat keretei között élesedő verseny, és a fogyasztási és vásárlási szokások változása. Az erősödő verseny csakúgy, mint a fogyasztási és vásárlási szokások változása mindenképpen együttműködésre kényszeríti a piac egyes szereplőit, horizontálisan és vertikálisan egyaránt.

A fent kifejtett néhány gondolat után rátérek a gazdálkodókat közelről is érdeklő jogszabályi változásokra és megjelent pályázati lehetőségekre.

Fontosabb változások a gazdálkodók részére

- a mezőgazdasági kistermelő 2 millió forint bevételig (eddig 1.5 millió forintig) nyilatkozhat arról, hogy e tevékenységből nincs adóköteles jövedelme, feltéve, hogy költség számlái eléri bevételei 20 százalékát.

- Az átalányadózó egyéni vállalkozók elismert költség hányada 35 százalékról 40, illetve 17-ről 25 százalékra nő.

A közös őstermelői tevékenységet folytató családtagok közös igazolványát annak a családtagnak a nevére kell kiállítani, akit az együttes nyilatkozatban egybehangzóan megneveztek. A közös igazolványban a többi együttes nyilatkozatot adó családtag azonosító adatait is - egybehangzó hozzájárulásuk alapján - fel kell tüntetni.

A tevékenységét közös igazolvány alapján folytató őstermelő e tevékenységből származó bevételét és - tételes költségelszámolás esetén - azzal kapcsolatos költségét a közösen elért összes bevételnek, illetőleg összes költségnek a családtagok számával történő elosztásával állapítja meg, azzal, hogy a bevételek és költségek igazolása bármelyikük nevére kiállított bizonylat egyenértékű.

A közös őstermelői tevékenységet folytató család- tagok külön-külön tesznek eleget adókötelezettségüknek.

Az FVM által nyújtott nagyszámú támogatásra gazdálkodási formától függetlenül minden regisztrált termelő jogosult. A regisztrációról a termelők egy része megfedezik. Először 1998-ban kellett nyilatkozni a gazdálkodásról. Sokan nem tudják, hogy a regisztrációs kötelezettségnek évente eleget kell tenni. Igazából senki sem kényszeríthető nyilatkozat tételre, azonban a különféle támogatásokhoz csak regisztrációs számmal rendelkező termelő juthat. Sokak számára hihetetlen, de Magyarországon egy 20 ha-os

gazda éves szinten milliós nagyságrendű vissza nem térítendő támogatáshoz juthat. A támogatások egy része formanyomtatványon igényelhető (földalapú, kamat, gép, tenyészállat beszerzési stb. támogatás), más részük pályázat útján kapható. A világ fejlett államaiban az állam a támogatás fejében elvárja a gazdálkodó adatainak bemutatását (regisztráció).

A közelmúltban jelent meg az EURO-ÖKO FARM PROJEKT pályázati felhívása.

A program alapján 20 % támogatás igényelhető a piacképes, magas minőségi szintet elérő mezőgazdasági termékek környezetkímélő technológiával történő előállítását szolgáló új, korszerű termelőeszközök beszerzéséhez.

A végleges fejlesztési célú juttatás az új korszerű termelőeszközök beszerzéséhez a költségvetési támogatásoktól függetlenül, és azokkal összevontan is igénybe vehető.

A pályázatok 7 példányban, folyamatosan - legkésőbb 2001. január 25. napjáig adhatók be. Bővebb információ a Szakiskola titkárságán kapható.

John Lenon 1940-1980

Húsz évvel ezelőtt 1980. december 8-án New Yorkban a Dakota ház előtt John Lenont lelőtte Mark David Chapman. A Beatles történetének nagy része 1970-ben az utolsó közös nagylemezzel a "Let it be"-vel végetért. John utána is aktív volt, több lemeze jelent meg a Plastic Ono Band-el és az utolsó szóló lemeze az 1980-as a Double fantasy. Nagy békeharcos volt és ezért nem igen kedvelték utolsó lakhelyén az Egyesült Államokban. Halálát viszont úgy gyászolták, mint J. F. Kennedy-ét vagy Martin Luther King-ét.

Valószínű még zeneileg és emberileg sok mindent tudott volna adni ennek a világnak, melyet sajnos egy gyilkos golyó megakadályozott.

Méry Rudolf

Hírek

- December 7-én délután érkezett meg a Mikulás a Mezőgazdasági és Ipari Középiskolába. A 9. osztályosok és a elsős szaközepesek műsorral kedveskedtek a lelkes közönségnek. A program díszköval zárult.

- December 15-én délután került átadásra a megye egyik legkorszerűbb számítástechnika tanterme és egy teljesen új konditerem. Mindkét létesítmény nagyban hozzájárul a tanulók képességfejlesztéséhez, a szabadidő kulturált eltöltéséhez. Ünnepi köszöntőt Zámbo András mondott.

Lantos Mihályné

Vigyikán Jánosra emlékezve

Ismét elröppent egy év, ismét öregebbek lettünk egy esztendővel, és városunkban ismét zajlik a téli kispályás labdarúgó bajnokság. Ez utóbbi felettébb örvendetes, ha tudjuk, hogy a korábbi (a tavalyit megelőző) hasonló jellegű próbálkozások nemes egyszerűséggel zátonyra futottak. Az Általános Iskola Diák Sport Egyesülete /DSE/

tavalyi kezdeményezése tehát gyümölcsöző, áthajlott az idei, jubileumi, 2000. évre is. És nem csak áthajlott, hanem gazdagodott is. Egy évvel korábban kilenc együttes versenyzett a minél jobb helyezéért, az idei kiírásban pedig tíz mérettetik meg a sportcsarnok játékterén. Ez pedig két alaphelyzetet tényszerűsít, először azt, hogy a település is képes egy ilyen jellegű megmozdulást szervezni, másodsor pedig az elgondolásnak igenis létjogosultsága van. E tekintetben a jövő elképzelési biztosítottnak látszanak. És ezt jó tudomásul venni. Az élet, ezen belül pedig a sportélet azonban nem csak egyoldalú töltésű, a fény mellett megtalálható az árnyoldal is. A sportolók az idei bajnokságban a közelmúltban tragikus hirtelenséggel elhunyt Vigyikán János emlékének adóznak.

E bevezető után térjünk a konkrétumokra. Mint említettük tíz csapat küzd hétről hétre a bajnoki pontokért. Az együttesek a következő játékoskeretet tudják:

Másnaposak: Lázár György, Bloch Tamás, Gémes Attila, Bajaczás Csaba, Fodor József, Téglási Attila, Hurguly János, Szűcs Csaba, Nagy Imre, Sípos Attila, Szabó János, Turóczy Attila.

Kígyó Söröző: Bajusz Zoltán, Donnert Bonifác, Donnert Csaba, Fodor József, Puskás József, László János, Görög Csaba, Kókai Zoltán, Grósz Attila, Ónodi János, Kovács Antal.

Fekete Vonat: Lakatos Zoltán, Botás Pál, Puporka Zsolt, Drágos Illés, Hack Norbert, Szabó Mihály, Horváth István, Farkas Sándor, Karáth József, Laczkó Tibor.

Bigi Boy: Popucza Mihály, Mózer Zoltán, Botás Attila, Nagy Roland, Krisán Csaba, Borsi Attila, ifj. Krizsán József, Krizsán József, Borsi Imre, Ásós Miklós, Czernc Róbert, Borsi Norbert.

Vikingek: Csató Sándor, Verindán Károly, Mócz Zoltán, Mócz János, Bajkán László, Szűcs Zsolt, Kapocsán János, Lakatos Sándor, Hotya Péter, Liszikai Ferenc, Jova László, Sípos Kálmán.

Outline: Veress József, Kovács István, Kovács Krisztián, Nagy Zoltán, Sánta Ferenc, Márk Róbert, Kamarás Miklós, Csonka István, Dér Gábor, Szabó Zsolt, Szénási György, Nagy József.

Művház: Pataki Lajos, Tereszán Norbert, Guti László, Gyulai Ferenc, Lázok János, Lakatos Zoltán, Rostás Róbert, Nádor Zoltán, Lénárt Zsolt, Illyés Zsolt.

Váljel München: Szabó Bálint, Nagy Ferenc, Bálint György, Kohut Zoltán, Elekes Sándor, Kapocsán Attila, Kapocsán Zoltán, Resetár Zoltán, Tóth Attila, Séllei Gyula, Galea Gábor, Gajdács Gábor.

DSE: Aradi Zsolt, Árkus György, Fodor Csaba, Bernát Nándor, Kovács Sándor, ifj. Kovács Sándor, Pál István, Mócz Mihály, Ferenczi Attila, Veder György, Dávid Rémusz, Hoffmann Ferenc.

Bigi Boy Söröző: Botás Dávid, Botás György, Gyebrovski Ferenc, Gál Attila, Bányai Sándor, Sarkadi András, Liszikai József, dr. Nagy Gábor, Varga István, Popucza György, Botás László.

Az I. forduló eredményei

Váljel München-Outline 4-1, góllövők: Kapocsán A. (3), Bálint, illetve Kovács; Bigi Boy-DSE 0-3, góllövők: Mócz, Pál (2); Fekete Vonat-Másnaposak 2-4, góllövők: Szabó M., Botás, ill. Hurguly, Gémes (2), Bloch; Művház-Vikingek 8-2, góllövők: Rostás, Lázok (3), Lénárt (3), Tereszán, ill. Hotya, Szűcs; Bigi Boy Söröző-Kígyó Söröző 5-2,

góllövők: Botás Gy. (2), dr. Nagy, Sarkadi (2), ill. Donnert Cs. (2).

A II. forduló eredményei

Kígyó Söröző-Vikingek 7-3, góllövők: Kovács A., Ónodi J. (2), Kovács A. (3), Donnert Cs., ill. Bajkán, Kapocsán J., Hotya P.; Outline-Fekete Vonat 7-2, góllövők: Kovács K. (2), Kovács M. (3), ifj. Sánta F., Kovács I., ill. Botás P., Karát J.; Másnaposak-DSE 4-8, góllövők: Bloch T., Gémes A., Túróczy A., és egy öngól, ill. Mócz M, Veder Gy. (3), Ferenczi A. (2), Pál I., Bernát N.; Bigi Boy Söröző-Művház 4-3, góllövők: Sarkadi A. (3), Gál A., ill. Gyulai F., Illyés Zs., Guti L.; Váljel München-Bigi Boy 14-0, góllövők: Kapocsán A. (4), Séllei Gy. (2), Bálint Gy. (5), Gálea G., Elekes S., Tóth A.

Két fordulót követően a táblázat eképpen fest:

1. Váljel München	2	2	0	0	18-1	6
2. DSE2	2	0	0	11-4	6	
3. Bigi Boy Söröző	2	2	0	0	9-5	6
4. Művház	2	1	0	1	11-6	3
5. Outline	2	1	0	1	8-6	3
6. Kígyó Söröző	2	1	0	1	9-6	3
7. Másnaposak2	1	0	1	8-10	3	
8. Fekete Vonat	2	0	0	2	4-11	0
9. Vikingek	2	0	0	2	5-15	0
10. Bigi Boy	2	0	0	2	0-17	0

A góllövőlista élmezőnye: 7 gólos: Kapocsán A. (Váljel München), 5 gólos: Bálint Gy. (Váljel München) és Sarkadi A. (Bigi Boy Söröző).

- b -

Mikulás a focisták között

Immár a második alkalommal szerveztük meg a Mikulás-kupát, amely rendezvényen - kispályás labdarúgás - az eleki általános iskola tanulói mellett a lökösháziak és a kétegyháziak vettek részt. Elképzeléseink szerint e megmozdulás hagyományos jelleget ölt, ezt erősíti meg a kétegyháziak és a lökösháziak jelzései is, mely szerint jövőre ismét eljönnek a tornára - mondta az Eleki Krónikának Hoffmann Ferenc, az eleki Általános Iskola DSE-szakosztály elnöke.

A sportcsarnokban lebonyolított seregszemlén megközelítőleg hetven tanuló vett részt. A résztvevők között a Mikulás is tiszteletét tette, és természetesen nem jött üres kézzel: valamennyi focistának édességcsomagot nyújtott át. A sportrendezvényt az eleki oktatási intézmény erkölcsileg és anyagilag is támogatta. Még mielőtt rátérnék a pályán látottak elemzésére a torna lebonyolításáról tennék említést. Az ötödik és hatodik osztályosok 6+1 (hat mezőnyjátékos és egy kapus) szisztémában, a hetedik és nyolcadik osztályosok pedig 5+1-es rendszerben küzdöttek a minél jobb helyezéért. Az együttesek férfiasan kemény és felettből gyors játékot produkáltak, és szinte mindegyik összecsapás végső kimenetele a találkozó utolsó másodpercéig bizonytalan volt.

Az ötödik és hatodik osztályosok mezőnyében a következő eredmények születtek: Elek-Kétegyháza 1-0, Elek-Lökösháza 2-1, Lökösháza-Kétegyháza 0-1. A mezőny

legjobb játékosa Kovács Zsolt (Elek), a legjobb kapusa Krisán Krisztián (Elek), a legjobb védőjátékosa Zemencsik Tünde (Kétegyháza), a legeredményesebb játékosa pedig Bányai Sándor (Elek) lett. A győztes eleki csapat játékoskerete ez volt: Krisán Krisztián, Negrea László, Kovács Zsolt, Gera Antal, Kovács Gábor, Bányai Sándor, Buksa Sándor, Nagy Attila, Bledea György, Gesztesi Dezső, Tiba Lajos, Piroska Elemér, Mező Krisztián.

A hetedik és nyolcadik osztályosok kategóriájában: Elek-Lőkösháza 1-1, Kétegyháza-Elek 2-3, Lőkösháza-Kétegyháza 1-4. Itt a legjobb kapusnak Urbán Zoltán (Kétegyháza), a legjobb játékosnak Laczkó Tibor (Elek), a legjobb védőjátékosnak Faur Attila (Kétegyháza), a legeredményesebb játékosnak pedig Grósz György (Kétegyháza) bizonyult. Az eleki együttes ezzel a kerettel vívta mérkőzéseit: Csontos Bálint, Nedreu Dániel, Hotya Mihály, Godó János, Miszlai László, Laczkó Tibor, Kacsala András, Vágási Pál, Bartalos Zoltán, Brandt János, Kovács Tamás, Szűcs Attila, Szabó Illés, Petruzsán Martin.

Mindkét mezőnyben a győztes csapat egy-egy labdával lett gazdagabb. A jelszó tehát adott: jövőre ugyanitt találkozunk!

- b -